

Κ' ἢ Ἀγάπη μου ἢ ξανθὴ, ἔγγονή του, τόσο
Καλὴ, τόσο γλυκὴ χαμογελαῖ,
Ποῦ τρέμω, σὺν τὸ φύλλο, μὴν τῆς δώσω
Φιλάνη ποῦ τόχειλη τῆς σφαλαί...
Μὰ ἐνθ' παραμυθία μουρασμένα
Θαρρεῖς τῆς λείει ὁ Λόγος ὁ παλιός
Τὰ μάτια τῆς, τὰ φρόδια τὰ γεαμμένα,
Στήθη τῆς καὶ ὄψη φέγγει τους ἀλλιώδε.

Καί, ὦ Ἀγάπη μου ἢ μέσ' ὅτις χλωμὲς ἄντινες
Χλωμαίνεις τώρα ἐμπρὸς μου ὄσο περνοῦν
Τῆς Νύχτας οἱ Ὄρες, τρέμοντας καὶ ἐκείνες,
Τοῦ Χρόνου τὸ πιστὸν σὺν τὰ περνοῦν....

Καὶ τέλος σὺν μᾶς ἔοβους, σκοτάδι
Καὶ ἐχάρισε ὁ παππούς σὺν δυὸ παιδιὰ
Κάποιον ἄν' τὸ φῶς του ἀπόμεινε σημάδι
Ποῦ γλυκοφέγγει ἀκόμη σὴν καρδιά!

Σεπτέμβριος 1908

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΦΙΛΙΑ

Τραγικὴ σονάτα σὲ 3 μέρη.

Συγγραφέας: Κ. Χρηστομάνος.

Τὸ θέατρο στέκεται πάντα σὺν ἓν ξεχωριστὸ εἶδος Τέχνης, ποῦ ἔχει τὰ δικὰ του ξεχωριστὰ στοιχεῖα καὶ ποῦ διακρίνεται ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐκδήλωση καὶ μορφή. Ἄμα ἀνεβαστεῖ στὴ σκηνὴ ἓνας ἦθος ποῖός νὰ πῆ ἓν ποιήμα, βίβλια τὸ τέτοιο ἀνεβασμα δὲν μπορούμε νὰ τὸ χαρακτηρίσουμε γιὰ θεατρικὴ τέχνη. Αὐτὸ τὸ ἀξίωμα —μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς— τῆς θεατρικῆς θεωρίας, πολλοὶ ἴσα μὲ τώρα, καὶ μάλιστὰ μερικὸι ἄξιοι κάθε προσοχῆς τεχνίτες τοῦ Λόγου, τὸ παραγνώρισαν σημαντικὰ. Καὶ ἔφεραν τὴν ὑποκειμενικὴ ποίηση, τὸ λυρισμὸν, στὴ μεγάλη θεατρικὴ τέχνη, τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀντικειμενικὴν.

Μὰ τοῦτο δὲ θέλομε νὰ ποῦμε πὼς ὁ λυρισμὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀποκλεισμένος ἀπὸ τὰ δραματικὰ ἔργα. Ἰσα ἴσα μάλιστὰ καὶ αὐτὸς ἀποτελεῖ ἓν κάποιον στοιχεῖο τῆς θεατρικῆς τέχνης. Μὰ τὸ στοιχεῖο αὐτὸ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεβγαίνει τὰ ὄρια ποῦ ἐπιβάλλει αὐτὴ ἡ ἴδια Τέχνη, σὲ κάθε περίστασι γιὰ τὴν ολοκληρωτικὴ σύνθεσι τοῦ ἔργου. Γιατὶ τότε ὑψώνεται τὸ στοιχεῖο αὐτὸ πᾶνον ἄπ' ὅλα τὰ λ

λα προπούμενα, σ' ἐπάζει τὸ εἶδος, συγχίζει τὴ μορφή καὶ καταναίει στὸ τέλος νὰ φαίνεται πὼς πῆ δάει τὸ ἔργο σὲ ἄλλη ἐκδήλωσι τοῦ ποιητικοῦ Λόγου. Τὴν τέτοια παραγνώρισι δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγη στὸ πρῶτο τοῦ θεατρικοῦ ἔργου ὁ κ. Χρηστομάνος. Ὁ ποιητὴς σκόρπισε ἓνα λυρισμὸν πλούσιο, ποῦ τάραιξε τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ὅλου, καὶ ἀδυνάτισε ἀπάνου ἄπ' ὅλα τὴν ἐπιρροὴν τοῦ πραγματικοῦ στοιχείου τῆς δραματικῆς τέχνης, τὴ ἀμίμησι τῆς ζωῆς.

*

Ἐνας μαθητὴς τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου τῶν Εὐελπίδων, ὁ Φαίδων, γνωρίζει μιὰ μαθήτριν Παρθενωγαγεῖου τὴ Δόρα στὸ σπίτι τοῦ θεῖου τῆς, καὶ δείχνει πὼς τὴν ἐρωτεύεται πρὸς ἄλλο δίνοντάς τῆς καὶ τὸ πρῶτο φίλημα. Δὲ φοβάται μάλιστὰ νὰ μπαίνει τὴ νύχτα κρυφὰ στὸν κῆπο τοῦ Παρθενωγαγεῖου, γιὰ νὰ ἀνταμώνῃ τὴ Δόρα. Ὁ ποιητὴς στὴν πρώτη πράξι μᾶς παρασταίνει μιὰ τέτοια νυχτιάτικη ἐρωτοαντάμωσι. Τὴ Δόρα τὴ συντροφίζει ἢ μπιστεμένη συμπαθήτριν τῆς καὶ φιλενάδα τῆς Λιάνας, ποῦ ὅταν ὁ Φαίδωνας στήνει τὴν ἐρωτικὴν του κουβένταν —ποῦ δὲ λείει τίποτα καὶ τὰ λείει ὅλα— σιμὰ στὴ φράχτη μὲ τὴ Δόρα, αὐτὴ κατὶ ἀπελπισμένον νοιώθει μέσα τῆς ποῦ στὸ τέλος τὴ φέρνει σὲ θέσι νὰ ξεσπάσῃ σὲ κλάμματα, παραπονιάρικα, πικρά. Μὰ περνᾶνε αὐτὰ σὺν ἀπαρτήρητα καὶ ἀκόμα σὺν ἀνεξήγητα, στὴν ἐρωτικὴ λαχτάρα τοῦ Φαίδωνα καὶ τῆς Δόρας, ποῦ τοὺς κόρτει τὴν εὐτυχίαν, τὸ πάρωρο ξύπνημα ἀπὸ τὸ θόρυβον τοῦ γέρο —ἐπιστάτη τοῦ σχολείου, ποῦ τάχει αἰώνια μὲ τὰ παλιόπαιδα τοῦ δρόμου ποῦ τοῦ κλίβανε τὰ λαχανικά του τίς νύχτες.

Στὴ δευτέρη πράξι ὁ Φαίδων ἀξιωματικὸς πιά, παντρεμένος μὲ τὴ Δόρα, δέχεται τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Λιάνας, καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἀδυναμίας —ὅταν ἡ Δόρα πάει νὰ φέρῃ τῆς Λιάνας ἓν δῶρον, ἓν μενταλίων μὲ τίς φωτογραφίας αὐτῆς καὶ τοῦ Φαίδωνα, ποῦ τῆς τὸ ἔφεραν ἀπὸ τὸ ταξίδι τους στὴν Εὐρώπην—ἐξομολογίεται τὸν ἐρωτὰ του πρὸς αὐτήν. Ἐπὶ τὴν πρώτην στιγμὴν ποῦ σὲ εἶδα, τῆς λείει, ἐσὶνα ἀγάπησε ἡ ψυχὴ μου». Ἡ Λιάνα στὸ τέτοιο ἀκουσμα, συντριμμένη σηκώνεται νὰ φύγῃ καὶ τὴν ὥραν ποῦ ὁ Φαίδωνας σκίβει νὰ τὴ φιλήσῃ μὲ βίαν, ἡ Δόρα ποῦ φέρνει τὸ χάρισμα τῆς Λιάνας, τοὺς βλέπει καὶ τὰ νοιώθει ὅλα.

Ἀπὸ τὸ ταξίδι τους στὴν Εὐρώπην, ἡ Δόρα πᾶ-

ρε ἓνα κρύωμα, ποῦ δὲν ἄργησε νὰ τὴ χτυπήσῃ, ἀπὸ μάλιστὰ βοηθοῦσε καὶ ἡ κληρονομικὴ προδιάθεσι. Στὴν τρίτην πράξιν ἀκούει ὅσα ὁ γιὰτρός λείει στὸ Φαίδωνα γιὰ τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασίν τῆς καὶ τὸν ἐρχάμενον θάνατό τῆς. Ἡ Ζούλια τῆς γιὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Φαίδωνα πρὸς τὴ Λιάνα, τὴν κάνει πρὸς ἄλλο. Κι ὅταν ἡ Λιάνα ἐρχεται νὰ τὴ δῇ, αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀπελπίσει γιὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Φαίδωνα τὴ ρίχνει μὲ τρόπο στὴν ἀγκαλιὰν του καὶ μπαίνοντας μέσα τὴν κάμαρά τῆς σκοτώνεται μὲ τὸ πιστόλι τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἡ Λιάνα στὴν κρότον τοῦ πιστολιοῦ, ρίχνει μιὰ ματιὰ ἄγρια στὸ Φαίδωνα, ἀνοίγει γοργὰ τὴν πόρταν καὶ φεύγει.

*

Τὴ Λιάνα, ποῦ τὴν πρωτοεῖδε ὁ Φαίδωνας μαζί μὲ τὴ Δόρα, στὸ σπίτι τοῦ θεῖου τῆς Δόρας, ἀγάπησε ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν. Μὰ ἡ Δόρα πρὸς ἄλλο νὰ τὴν φέρῃ στὰ νερά τῆς, χωρὶς αὐτὸς διόλου νὰ τὸ νοιώσῃ. Τὰ εἰκοσὶ του χρόνια ρίχτηκαν σὲ μιὰ ἀγκαλιὰν καὶ ὑπνωτίστηκαν. Ὅταν ξύπνησε εἶδε τὴν ἀλήθειαν, μὰ εἶταν ἄργα.

Ἡ Λιάνα πάλι, παρασταίνει τὴ δειλὴ γυναίκαν, μὰ ποῦ ἡ ἀγάπη τῆς εἶναι βαθειὰ καὶ τῆς δίνει τὴ δύναμιν νὰ συγκρατιέται. Μὰ αὐτὸ ἴσα ἴσα εἶναι καὶ τὸ μεγαλύτερον ὄπλον τῆς.

Βλέπομε λοιπὸν πὼς ἡ ψυχολογία τῶν προσώπων εἶναι δυνατὴ καὶ ἀληθινὴ. Ὁ ποιητὴς στάθηκε ἄξιος νὰ ζουγραφίσῃ τοὺς χαραχτήρες πιστὰ, ὅπως τοὺς ἤθελε ὁ μῦθος τοῦ ἔργου.

*

Τὸ πλῆξιμον τῶν σκηνῶν δὲ φανερώνει τὴν προσοχὴν τὴν προπούμενην στὸ τεχνικὸ μέρος. Ἐπάρχουνε κάμποσες σκηνὲς ἀφύσικες, ποῦ νοιώθει ὁ θεατῆς πὼς μπῆκαν μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴν εὐκολίαν στὸ ζετύλιγμα τῆς ὑπόθεσις.

Γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐρωτικὴ ἐξομολόγησι τοῦ Φαίδωνα πρὸς τὴ Λιάνα, στέλνει ὁ ποιητὴς τὴ Δόρα, νὰ φέρῃ τὸ χάρισμα, καὶ τὴ βάνει νὰ ἐρχεται τὴν ὥραν ποῦ φιλοῦνται. Παλιὸ θεατρικὸν κόλπον, ποῦ δὲν πρέπει νὰ μπαίνει σὲ ἔργα κάποιος ἄξιος.

Γιὰ νὰ πάρῃ τὸ πιστόλι ἡ Δόρα ἀπὸ τὸ συρτάρι τοῦ Φαίδωνα, καὶ νὰ προτοιμάσῃ τοὺς θεατῆς γιὰ τὸ ὕστερον σκότωμά τῆς, τὸν στέλνει νὰ δώσῃ ἓν γράμμα γιὰ τὴ Λιάνα μονάχον του καὶ ἐπιμένει νὰ μὴ σταλθῇ μὲ τὸν ὑπερέτην.

Σὺν ἔρῃ ὅμως τὸ βράδι μαζεύονται καὶ κάμποσοι, γιὰ τὴν ὁμορφὴν θέσιν του, πολλοὶ φέρνουνε καὶ τὰ φαγάκια τους καὶ ἔτσι ἔχει κανεὶς καὶ συντροφιά. Ὁ γιὰτρός πηγαίνει ἔρχεται μὲ τὴ βάρκαν.

— Σεβαστὴ δὲν τὴ λένε τὴ μάνα τοῦ Γιάννου;

— Ναι. Πῆρε γιὰ ψυχοπαίδα τῆς τὴν κόρην τοῦ σπιτονοικοκύρη, μιὰ βλαχοπούλα χαριτωμένη δεκοχτὸ χρονῶ Ἡ Μαριώ, ἔτσι τὴ λένε, δὲ λείπει πιά ἀπὸ κοντὰ τῆς, εἶναι στὰ μέσα καὶ στὰ ὄζω, τὴν ἀγάπησε σὺν παιδί τῆς.

— Εἶν' ὁμορφῆ;

— Ὁμορφῆ λείει; Θεός! Λυγερὴ, ξανθομαλλοῦσα καὶ μαυρομάτα, μὲ χιλιάνια κοραλλένια ποῦ στάζουνε μέλι στὸ χαμόγελό τους!

— Θαρρῶ πὼς ἔγινες καὶ σὺ ποιητὴς μὲ τὴ γνωριμιὰ τῆς Μαριώ;

— Ὁμορρο κορίτσι καὶ ξυπνὸ καὶ πρόσχαρον. Πάρ' τινε τὴν κοπέλλ' αὐτὴ, μωρὴ Θόδωρε, ντύσε τὴ Φράγκικα, χτένισέ τῃ, μ' ἓνα ταιριαστὸ χτένισμα στὸ κεφαλάκι τῆς, νὰ σοῦ γενῇ Ἀφροδίτη σωστή, νὰ τίς βάνῃ κάτου ὄλες τίς καρκαλέες τῆς Ἀθήνας μας...

— Ἄ, κολοκύθια τώρα μοῦ λές! Ἡ κοπέλλ' αὐτὴ σου σὰ ντυθῇ Φράγκικα καὶ σὰ χτενισθῇ ἀλλὰ Κλεώ,

θαρρῶ πὼς πολὺ θὰ χάσῃ. Τί λές, ἀδερφέ! Κάθε πρᾶμα πρέπει νὰ μὴν στὴ φύσιν του ἢ ἀνεμώνη τοῦ βουνοῦ θὰ χάσῃ, βίβλια, τὴ χάριν τῆς, φυτεμένη, σὰ βιγκόνια, σὲ γλαστράκι σαλονιοῦ.

— Ὅ,τι καὶ μ' ἐμοῦ πῆς δὲν μπορῶ νὰ βάνω μιὰ σιγκούνα μ' ἓν καλοκομμένο φέρεμα, ἢ ἓν χτένισμα μὲ τίς δυὸ κοτσίδες τῆς Μαριώ; τυλιμένες σ' ἓν κίτρινον μαντύλι... Ἄς εἶναι! Ὁ καθέννας ἔχει τίς ἰδέες του...

— Δὲ μοῦ λές τάψῃς ὁ Γιάννης μ' αὐτὴ τὴ Μαριώ; Ἐξέρω πὼς δὲν ἄργει νὰ πάθῃ τίς δουλιές αὐτῆς.

— Δὲν τὸ πιστεύω ἀκόμα μὰ δὲν ξέρω τί θὰ γίνῃ ὡς τὸ τέλος. Νόστιμο ἔβτανε νῆνοιγε τίποτις ἱστορίες τῆς μάνας του...

— Τώρα ποῦ πάμε, βρε παιδί; Γὼ δὲν τὸ ξέρω τὸ Λουτράκι καὶ ἔρχομαι μαζί σου σὰ στραβός. Θαρρῶ τὰ περάσαμε τὰ μπάνια...

— Βίβλια! Περάσαμε τὰ μπάνια καὶ τώρα πάμε στὰ λουτροῦ, ποῦ ζεσταίνονται, καὶ τώρα πάμε στὰ φουσκὰ, ποῦ ζεσταίνονται τὴ φυσικὴ θερμοκρασία. Ἐπειοῦ με κῆνα δυὸ ποτήρια νερὸ καὶ ὕστερον θὰ πάμε στὸ καφενεῖο τὰ Κόματα νὰ βροῦμε καὶ τοὺς ἄλλους. Εἶναι καὶ μαζωμένοι σήμερον νὰκούσουν τὴν Ὀλγα

τὴν περίφημη!

— Ὅχι ἀδερφέ! τὴν Ὀλγα τῆς Κασταλλίας;

— Ναι! Ἡ Ὀλγα τῆς Ἀθῆνας, μωρὴ μάτια μου, ἔγινε δῶ πέρα Πάττη καὶ ὄλοι τρέχουνε νάκούσουν τὰ τραγούδια τῆς καὶ νὰ χαζέψουνε στὸ χορὸ τῆς. Πάμε Θόδωρε, θὰ γελάσωμε!

— Ὅλος ὁ κόσμος τοῦτος εἶναι μαζωμένος νὰ πιῇ νερὸ;

— Ἐτσι πρῶτ' καὶ βράδι μαζεύονται...

Κατ' ἀπὸ μιὰ κρεβατινὰ, στὴ ριζοβουνία στερεωμένη, εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ μεταλλικοῦ νεροῦ στὸ Λουτράκι. ὅπως βγαίνει χλιαρὸ μὲ δυσκολίαν κατορθώνει κανεὶς στὴν ἀρχὴ νὰ πιῇ δυὸ ποτήρια μερικὸι, γιὰ παλλικαριὰ ἴσως, κάκουν τὴν κουταμάραν καὶ πίνουνε τρία ἢ τέσσαρα μονομίας ποτήρια, πρᾶμα ποῦ δὲν μπορεῖ βίβλια, νὰ τοὺς ὀφελῆσῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς κανεὶς δὲν ξέρει πόσο πρέπει νὰ πιῇ καὶ πὼς νὰ τὸ πιῇ, ἄλλες ὁδηγίες παίρνει ἀπ' τὸν γιὰτρός του καὶ ἄλλες τοῦ δίνουν οἱ γιὰτροὶ τοῦ Λουτρακιοῦ, σωστὴ Βαβυλωνία! Δυὸ τρεῖς Περαιχωρίτες, ποῦ τρουμπέρουνε τὸ νερὸ μαζεύοντας δεκαροῦλες γιὰ τὸν κόπον τους, λένε καὶ αὐτοὶ τὴ σοφίαν τους γνῶμην στὸν κόσμῶν καὶ ἔτσι χάνει πιά ὁ δόλιος τὰ πασκάλια του!... Ὁ Θόδωρος ἤπιε τὸ ποτηράκι του

Για να γίνει ή κουβέντα της Δώρας με τη Λιά να στην τελευταία πράξη, στέλνει πάλι το Φαίδω- να ή Δώρα να της φέρη άνθια.

Τό είπαμε κι άλλοτες πως τό βγάλισμο και μπά- σισμο τών προσώπων, πρέπει να μή χτυπή σαν έδι- καιολόγητο, ή σαν ψευδοδικαιολογημένο. Πολλοί δέν τό προσέχουν, κι ακόμα μερικοί πού στάθηκαν σά δασκάλοι, στην παγκόσμια θεατρική Τέχνη. Μά αύ τό δέν έμποδίζει τό τέτοιο άφύσικο, να στέκεται πάντα κι άντιτεχνικό.

Η τελευταία σκηνή της τελευταίας πράξης, καθώς και όλες άπάνου κατου οι σκηνές του έργου, φέρνουν στό θεατή μιá λυρική κούραση κ' ένα ποιη- τικό μπούχτισμα, φοβερά άντιθεατρικό.

Τά λόγια άληθινά ποιητικά, στολισμένα με τό άνώτερο χάρισμα της βαθείας αίστησης, στολίζουν τό έργο σά διαμάντια. Μά όπως είπαμε και στην άρχή αυτό δέν άρκεί για να σύρη τό άβίαστο ένδια- φέρο. Τό ξεμάκρμα πάλι τών σκηνών άπ' αυτή την πρώτη πράξη, δείχνει σά μιá φτώχεια του ποιητή για να φέρη την προεπούμενη κίνηση και γοργάδα και να διώξη την πιθυμιά του θεατή για τό γλήγορο τέλος.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Του μεγάλου μας Α. Πάλλη

Όταν τ' άγκάθια γύρω μου
με ζώνουνε φριχτά
και φτάνει τους τ' άγκύλωμα
στη δόλια μου καρδιά,

Όταν σκοτάδι άπέλειωτο
εσπλώνεται βαρύν
και κάποιος πόνος άγριος
μού δέρνει την ψυχή,

Σύν με κερνάς, ώ Όνειρο,
άπ' τό γλυκό κρασί
και πίνω, πίνω, και ξεχνώ
τ' άγκάθια στη ζωή.

ΧΑΡΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

και τραβήζε με τό ζόρι τό φίλο του, πού δέ σκόπευε να ξεκολλήση άπό κεί, καμαρώνοντας μιá νοστιμού- λα παντρεμένη, πουπινε νερό με τόν άντρα της.

— Στάσου, μωρέ, τί βιάζεσαι ;
— Μά δέ θα πάμε, τό λοιπό, στην Όλγα ; τί κόλλησες αυτού ;

— Πάμε !... Μωρέ είδες φεργάδα μιá φορά ! Πώ πώ ! Πουλάκι μου !... Ό άντρας της, βέβαια, θάπαθε ζαχαρώδη διαβήτη ...

— Γώ βλέπω πως άγρίεψες είδώ και δέν πιάνε-σαι. Σέ καλό σου !

— Και πού είσαι ακόμα !
— Άκου την Όλγα ! Είναι βλέπω στό κίφι της.
— Έλα πώ δώ να βρούμε τό Γιάννη ...

Κοντά στην πηγή του νερού και τά φυσικά λου- τρά, πάνω στη θάλασσα, χτίσανε τό μεγάλο καφε- νεϊό «Τά Κώματα», πού χρησιμεύει και για σκάλα του Λουτρακίου. Μολώσανε τή θάλασσα για να χτί- σουν τό σπίτι και μπροστά του στερεώσανε με δο- κάρια χοντρά και σίδερα μιá εξέδρα σανιδένια, με- γάλη, άρκετή να χωρήση και τρακόσα προσώπατα γύρο γύρο κλείνεται με κάγκελλα, μήν τύχη και πέση στη θάλασσα κένα παιδί, και πάνω σκεπά- ζεται με τέντα, πού την προσφυλάει κι άπό ήλιο κι

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 8.— Για τις Έπαρχίες Δρ. 7
Για τό Έξωτερικό Φρ. Χρ. 10.

Για τις έπαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες (2 Δρ. την τρι- μήνια) συνδρομές.

Κανένας δέ γράφεται συνδρομητής ά δέ στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά τό φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κίσκια (Σύνταγμα, Όμόνοια, Εθν. Τράπεζα Έπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιά- δρουμου (Άκαδημία), Βουλή, Σταθμός ύπόγειου Σιδη- ρόδρουμου (Όμόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Έστιας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντίκρου στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Άρβανίτες και Ρωμοί— Η ρεκλάμα της δε- κάρας— Άλήθειες της « Άλήθειας »— Έ- νας άξιος υπάλληλος— Ο « Εορτάης » της Σμύρνης.

ΜΕΡΙΚΟΙ Άρβανίτες, όχτώ δέκα, με τη λεβάντινη κορμοστασιά τους και την εθνική τους φορεσιά, φανήκανε την περασμένη βδομάδα, μιá νύχτα, στους καφενέδες της Όμόνοιας. Δλοι μαζί, δλοτρόγουρα στό τραπέζι, με μιá σο- βαρότητα άρχαίου Ρωμαίου συγκλητικού.

Και οι Ρωμοί στικόντουσαν και τους κοιτάζανε με θα- μασμό και μ' εύλάβεια, χωρίς να νολέξουν τό στόμα τους, χω- ρίς να πούν κείνο πού κρυφόλεγε ή ψυχή τους :

Γιατί ή ψυχή του Ρωμιού, μπροστά στην Άρβαντινή λε- βεντιά, κρυφόλεγε με πόνο τόν άρχαίο Σπαρτιατικό λόγο : « Μιά φορά είμαστε και μετς τέτοιο !... και πικραστούνα- ζε μήν μπορώντας να πει και τό : « Μιά φορά και μετς τέ- τιοι θα γίνουμε ! »

Γιατί ή Άρβαντινή φυλή κρατιέται να ακόμα, ένώ ή δική μας φυλή δείχνει ού να γέρασε.

Τουλάχιστο όποιος έβλεπε τους Άρβανίτες, κ' έρχηγε μιá ματιά και στους Ρωμούς πού καθόντουσαν στις μύρτες ή περιούσανε ξαπλωμένοι στα καουτσικένια άμάξια, κι όποιος μελετούσε φουοιγνωμίες και φορεσιές και φερεσίματα, σέ τέτια άπελπιστικά συμπεράσματα έφτανε.

« ΚΑΤΟΥ ή ρεκλάμα της δεκάρας ! » Έτσι είπε ο Διάδοχος και τά λόγια του σωστά και άγια. Γιατί αυτό πού γίνεται στους στρατώνες, πού κατηχούνε οι ύπαξιωματικοί, με την άδεια δηλ. τών αξιωματικών, τους έφεδρους ναφι-

νουν τη δεκάρα πού παίρνουνε για μιστό κάθε μέρα στ τ α μείο της Έθνικής άμυνας, είναι έλασινο και άνόητο.

Κι ο Διάδοχος, λένε, τόσο θυμάσε όταν τόμαθε, ώστε άναγκάστηκε να κάνει πικρές παρατήρησεις στους αξιωματι- κούς και ναν τους συτήσσει να πάψουν πιά αυτή τη ρε- κλάμα της δεκάρας—γιατί οι αξιωματικοί, φαίνεται, για ρεκλάμα τό κάνουνε αυτό, για να μπορούνε δηλ. να τελα- λήσουν αύριο με τις φημερίδες, ποιανού ο λόχος μάζωζε περισσότερες παράδες για την εθνική άμυνα.

Μιά δεκάρα παίρνει τη μέρα ο στρατιώτης, και του τη ζητάνε κι αυτή ναν την άρσει για την εθνική άμυνα— χωρίς ναφίνουν και οι Έθιοι, αν όχι άλλάκιρο, τουλάχιστο τό ένα δέκατο ή τό ένν εικοστό άπό τό μιστό τους !

ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ άπό την « Άλήθεια » της περασμένης Κεριακής τόν άκόλουθο παράγραφο και σάς τονε σερβίρουμε δλωσδιόλου άσκολίαστο. Μερικά πράγματα μιλούνε μοναχά τους :

« Ο Βασιλόπαις Χριστόφορος ως άνθυπολοχαγός του πεζικού εις τό Αεν πεζικόν Σύνταγμα έδειξε πολύ ύπερβο- λικόν και επίζημιον ζήλον διά τό γλωσσικόν ζήτημα έν σχέσει με την ύπηρεσίαν του Δέν πιστεύομεν ή Α. Έψ- ηφλότης να φιλοδοξή να καταταχθή εις την τάξιν τών χυ- δαίστων γλωσσολόγων' άλλ' ή παρατήρησις την όποιαν έ- κάμεν εις τόν λοχίαν διδάσκοντα θεωρίαν του δπλου εις τους προσελθόντας έφεδρους να μεταχειρίζεται άντι της λέ- ξεως «έκατοστά» τό βέρβαρον «πόντος» (1) ένα την έννουσιν καλλίτερα οι χονδροκέφαλοι δθθεν χωρικοί μάς φαίνεται ότι ήδίκησε πολύ την νοημοσύνην του ίδιου Βασιλόπαιδος.

Η λέξις «έκατοστά» δέν εινε εϋτε Κινέζικη, εϋτε Τσε- χική την ζέσει όλος ο κόσμος, αν δέ δέν την έννοουσε ο έ- φεδροχωρικός καθήκον του λοχίου ήτο— όπως πράγματι και τό εκάμεν ούτος— και του άνωτέρου του άνθυπολοχαγού βασιλόπαιδος να δώσουν να έννοήση ο έφεδρος τί εινε «έ- κατοστά». Να τον μάθουν δηλ. να τον φωτίσουν, να του ύψώσουν τό διανοητικόν επίπεδον. Διότι ο στρατών πρέπει να εινε Σχολειόν. Ο Έψηφλότατος έπροτίμησε μεθ' ύπερ- βολικής άφελείας να τόν άφήση εις τό σκοτός και να τόν μάθη τόν χυδαίσμόν ! Τόσον τό χειρότερον !

Θά έννοουμέν μιá παρατήρησιν προς άπλουστέρην έ- ξηγησιν εάν ο λοχίας άντι της λέξεως «έκατοστά» μετα- χειρίζετο τό «ύφεκατόμετρον» τόν κυρίως τεχνικόν όρον. Άλλ' ο λοχίας ήξευρε τί έλεγε και τί εκάμεν όταν έήγει «έκατοστά» και όχι ύφεκατόμετρα. Δέν ήξευρε δέ τί του έ- γίνετο έννε ρέπερταρ προώνης έφημερίδος όταν ύπερθεματι- ζων εις άηδθ κολακείαν έια την χυδαίζουσαν παρατήρησιν του βασιλόπαιδος έγραψε συνιστών δθθεν εις τόν δυστυχή λοχίαν να μη εινε... ύπερκαθαρεών ! «Όστε τό έκατοστόν εινε ύπερκαθαρεών !... Μπρίβο ! Δυστυχισμένη γλώσσα ! Ός προς τόν «πόντον» ως μείνη διά τό χαρτοπαίγιον. Έκεί μόνον έχει την θέσιν της ή ξενική λέξις.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ στο Έν. Λογιστήριο διορίστηκε ο κ.

μένα : χρυσό κοντογουνάκι, σά μπολερό, πού άφινε γδυμνόν τό λαιμό και τά μπράτσα, φούστα μεταξω- τή, κόκκινη, κοντή, για ναφίνη λύτερες τις γαίμ- πες, σκαρπινάκια, με φιούμπες χρυσές, και στό κε- φάλι μικρό φεσάκι κόκκινο, στραβά βαλμένο, πού ταίριαζε πολύ με τά κατάμυρα, σαν του κοράκου τά φτερά, μαλλιά της τραγουδίστρας. Σέ μιá γω- νιά, μακριά πώ τό μπαλκονάκι της, είχε τρουπώσει ο Γιάννης με τη μάνα του και τρώγανε τό παγωτό τους. Οι φίλοι τους ζυγώσανε γελαστοί.

— Σας φέρνω ένν κελεπούρι πού δέν τό περι- μένετε —είπ' ο Κώστας.

— Βρέ καλώς τό Θόδωρο ! Βρέ καλώς τά μά- τια σου ! Πώς είτανε τούτο τό ξαφνικό ;

— Έ ! Μι πήρε και μένα τό ποτάμι ! Πώς Γιάννη μου ; Τί κάνετε, κυρία ; με θυμάστε ;

— Θερρώ, Γιάννη μου, δέν είναι τό παλλικάρι πού διαβάζατε μαζί στό γυμνάσιο ;

— Έγώ είμαι, κυρά μου, δλόκληρος !

— Πώς είσαι, παιδί μου ; Ά ! δέν ξέρεις πό- σο χάρηκα πού σέ είδα ! Είχες καιρό νάρθης σπίτι και γώ είμαι γερόντισσα και ξεχνώ. Κακά τά γε- ράματα, κακά και ψυχρά !

(άκολουθεί)